

26
A. J.

DISSERTATIO GRADUALIS
De
**ELECTIONE
PRINCIPIS**
Qvam

*Cum facultate Ampliss. Sen. Philos. in
Almo Lyceo Auroraico*

PRÆSIDE

HENRICO HASSEL

Eloquentiæ Prof. Reg. & Ordin.
*Publico candidorum examini modeste
exponit*

JOHANNES CAR. HACKS

Satagunda Fennio.

Ad diem D. V. IX. Julii
An. MDCCXXXV.

In Auditorio majori horis post
meridiem solitis.

A B O Æ,
Exc. Joh. Kiämpe, R. Ac. Typ.

§. I.

Credibile admodum est, pri-
mos mortalium, qvi civiles
societates instituerūt, regi-
minis formam, vel pure De-
mocraticam, vel cum Aristocratica
temperatam elegisse. Homo enim
plerumqve hac persuasione regitur,
qvod nemo sibi melius prospicere
possit, qvam ipse; unde qilibet eo-
rum ad communionem publici con-
ciliū admitti voluit. Nec ulla veri
specie dici potest, patres families,
qvi ante summa gaudebant libertate,
qvam in societates majores cum aliis
earent, uno momento ita oblitos
fuisse pristini status, ut cunctis ce-
derent juribus cum eodem conjun-
ctis

Citius, adeoque vitam, existimationem & bona unius arbitrio committerent.

§. II.

Verum neque exiguis haec reipublicæ libertas incommode premebatur, in ista præsertim rerum conditione. Quum homines majorem in modum multiplicarentur, diuturna mora uno in loco illis hærere non licuit. In orbe quippe vacuo commodissima sibi loca quilibet Pater familias occupare festinavit. In primis placebant regiones pacuis & aquis abundantes, ubi pecora, quæ tunc temporis unicum fere peculum erant, optime alerentur. Unde factum, ut singuli hoc modo dispersi, non sine molestia, in unum convenire potuerint, quum de publica re deliberandum esset. Præterea, ingruente externa vi, tanta hominum multitudo ægre congregabatur, quanta ad resistendum sufficeret. (Neque enim dum innotuerant illa in expeditum.

expediundis negotiis celeritatis ad-
minicula, qvibus hac ætate Helvetii
utuntur.) Qvare multi vita & bo-
nis privabantur, anteqvam necessa-
rium periclitantibus auxilium adve-
niebat. Ut alia mittamus Democra-
tiæ incommoda, qvæ sine dubio ne-
qve hinc exsulabant, vel hæc satis va-
lida erant ad exprimendum, ut, li-
bertate illa maxima relicta, imperi-
um ad unum deferrent. Qvam ob-
rem vetustissimæ historiæ omnes pro-
pemodum unius tantum regiæ pote-
statis mentionem faciunt. Et popu-
lus Israeliticus Regem ab ipso Deo si-
bi exposcens, ad exempla vicinarum
gentium provocavit.

§. III.

UT autem Democratia in regnum
converteretur, præcedere debuit
electio, qvæ est actus, quo populus
antea liber, imperium uni defert, i-
ta exercendum, prout e re civitatis
visum fuerit. Solet electio commu-
niter

niter dispesci in liberam & restri-
ctam. Illa est, qva citra exceptio-
nem designatur imperans, qvicun-
que imperio habilis esse deprehen-
ditur; hæc vero, qva non nisi ex
certa natione & familia certaqve
qvalitate dotatus, imperii guberna-
culo admovetur. Etiamsi vero po-
sterior hæc electionis species certis
circumstantiis & respectibus sit ad-
stricta; æqve tamen atqve prior illa
libera manet, siqvidem ejus institu-
endæ jus radicaliter populo inhære-
re intelligitur. Et licet vel maxime
tale decretum sit a populo factum,
ut unum hominum genus imperio
destinari, alterum vero, qvibus præ-
tensa in decreto illo prærogativa
non adhæret, excludi debeat; qvum
tamen decretum illud fundetur in
arbitrio ipsius populi, volente eo-
dem facile antiquari & abrogari pot-
est, ut adeo libertas in hac qvo-
gue electionis specie salva mane-
at ac illibata. Qvod si ve-
ro, ut fieri nonnunquam solet, e-

lectio

Lectio per deputatos instituatur, illis liberum & integrum non est, in eligendo Principe, ab illis conditionibus recedere, quas populus observandas injunxit.

§. IV.

Antequam tuto statui possit, quam Regem eligere queant, esse videtur, ut in antecessum res sit expedita, quinam præcipue civium nomine venire debeant. Observandum igitur est, dupli ratione aliquem posse fieri membrum civitatis, pacto nimis expresso vel tacito. Illud ab eis requisitum est, qui primi fuerūt civitatis auctores, pactoque coaluerunt ad civitatem constitutandam; hoc vero omnes illi, qui civitati jam constitutæ superaccesserunt, & ex primis fundatoribus progeniti fuerunt, se obstrinxisse presumuntur. Scilicet, qui primum in civitatem coiverunt, longius prospexerunt, quam ut se extinctis, civitas ipsa

ipsa intermoreretur. Hoc enim intendisse censentur, ut quæ civitas secum fert commoda essent perennia, utque non ipsi solum, sed omnis eorum ventura progenies commodis & emolumentis civitatis gauderent & fruerentur. Hinc conficitur, illos primario dici cives, quorum pactis civitas initio exstitit, quive in eorum locum successerunt. Cumq; Patres familias suis cum familiis segregibus in corpus quoddam civitatis primum confluxisse existimentur, *primario* illis civium nomen competere in aprico est; pueris vero feminis & servis, utpote qui voluntati & arbitrio Patrum familias sunt subjecti, duntaxat *secundario*, quatenus & hi civitatis protectione, & communibus utuntur iuribus. Unde, quum electio Principis fieri debeat a civibus h. e. præcipuis & primariis reipublicæ membris, si ceteroquin pro legitima sit habenda; patet adeo, pueros, feminas & servos, ut omnes aliis imperio ac directioni subiacentes, ab eligendi privilegio excludi

cludi debere. Absurdum etiam est
inqvilinos & peregrinos, qvatenus
temporarii duntaxat sunt civitatis in-
colæ, & sedem fortunarum suarum
fixam in civitate non habent, ad e-
ligendi prærogativam admittere.

§. V.

Clrea Personam autem eligendā ob-
servandum est, ut, qvi stemma-
tis claritate præ aliis fulget, nec no-
torio crimine est notatus, ad solium
evehatur, ne forte memoria abjectæ
pristinæ conditionis, & vitæ anteactæ
postmodum in contemptum majesta-
tis vergat. Ere etiam esse videtur,
ut, qvoniam nemo officio suo satis-
facere potest, nisi qvi exactam e-
jusdem habeat notitiam, is, qvi con-
sensu populi regendis aliis præfici-
tur, debeat esse obligationis suæ no-
titia imbutus. Præter philosophiam
autem moralem, qva eum instru-
ctum esse oportet, urgenda etiam i-
psi sunt studia historiarum & non-
nullarum disciplinarum mathemat-
tica-

ticarum, quippe quæ insigne afferrunt reipublicæ commodum, ne invidendo alienis oculis uti semper necesse habeat. Dispiciendum est præterea, ut eligendus judicio polleat practico, rerumque usu sit instructus. Qvod si vero eligatur minorennis, curam tutelæ & administrationis reipublicæ durante minoritate suscipient viri, quos multa rerum politicarum experientia præ aliis effecerat oculatos. Denique accurate expiscandum est, quænam subjecti eligendi sint inclinationes; ad voluptatem ne, an ad ambitionem & avaritiam propendeat, quo constet, num ad rempublicam hanc vel illam regendam sit aptum. Prout enim a summa imprudentia parum abest, viros bellicos, in republica ad commercia potius quam res bellicas apta, sumæ rerum præficere; ita semper consultum est explorare, num propensiōes Principis eligendi, cum indole reipublicæ congruant, an secus. Tandem & ad illud attendendum est in eligendo,

do, num pietati, justitiæ, clementiæ, cæterisqve virtutibus operetur; qvibus ornatum esse oportet feliciter imperaturum, qvum & per se necessariæ sint, & ad existimationem apud exterorū comparandam, civiumqve amorem conciliandum non parum conferant.

§. VI.

QUAM autem salus populi supradicta sit lex, cuius promovendæ cauiss Princeps eligitur, patet esse ex officio electi id operam dare, ut hic finis obtineatur. Cæterum, quum persona regnatrix salutem publicam procurare nequeat, nisi sit peculiaribus privilegiis munita; illa jura habere debet, qvæ modo qvocunqve ad incolumentem regni ducunt. Hinc qvoniam fœderata pangere, pacem inire, bella gerere, magistratus constituere, tributa imperare, vectigalia exigere, militem conscribere, sacra externa directione curare, commercia firmare, & id genus alia, sunt ex eorum numero, qvibus prudenter curatis

ratis, sua reipublicæ constat salus; horum omnium potestatem electo imperanti concedere convenit. Hinc tamen non seqvitur, qvod hæc potestas ubique debeat esse absoluta. Nihil enim impedit, quo minus populus ante electionem factam juriū majestaticorum exercitium certo modo limitare & hanc limitationem lege commissoria confirmare potuerit; ubi vel ex obligatione servandi pacta præstitutos intra terminos Principi electo est subsistendum. Et quum a parte quoque ci-vium fides sit servanda, unusqvis que illorum non solum ipse a lædendo Principe manus abstineat, verum etiam significet, ubi fraudes & noxia quædam molimina eidem strui ac necti intellexerit.

§. VII.

Non esset a præsenti insti-tuto alienum expendere, uter acqvirendi imperii in re-gnis legitimis modus alteri sit
præ-

præferendus successio ne elec-
tioni, an vice versa? verum
quum imperata id non ad-
mittat brevitas, ut eo, quo par-
est, modo arduam hanc exa-
minemus quæstionem; paucis
tantum rem omnem complexi-
afferimus, absolute de neutro
imperium adqvirendi modo di-
ci posse, quod sit alteri præ-
ponendus, quum uterque sua
habeat & commoda & incom-
moda, variarumque circum-
stantiarum respectu successio
modo electioni, & hæc iterum
illi emolumenti & utilitatis pal-
mam præripiat. Eam tamen
ob caussam magis probanda
est electio, quod eligi non so-
leant, nisi qui ad imperandum
sunt

sunt idonei; quum e regione
in regnis successivis, persona
hæreditario jure regnatura ci-
vitas contenta esse debeat, sive
imperio sit habilis sive minus.

TANTUM.

